

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАТИКИ,
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту інноватики, природокористування та інфраструктури

Василь БРИЧ

«30» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

«30» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **«Створення власного бізнесу»**

ступінь вищої освіти – **перший (бакалаврський) рівень**

галузь знань – **14 «Електрична інженерія»**

спеціальність – **141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»**

освітньо-професійна програма **«Енергетичний аудит»**

Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС, год.	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ., (год.)	Разом, (год.)	Залік, (сем.)
Денна	III	6	30	30	4	8	78	150	6
Заочна	III	6	8	4	-	-	138	150	6

30.08.2024
[Signature]

**Тернопіль – ЗУНУ
2024**

Робочу програму склав професор кафедри, д.е.н., професор,
Петро ПУЦЕНТЕЙЛО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу, протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри,
д.е.н., професор

 Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
141 «Електроенергетика, електротехніка
та електромеханіка»,
д.е.н., професор

 Петро ПУЦЕНТЕЙЛО

Гарант ОПП
«Енергетичний аудит»,
д.е.н., професор

 Петро ПУЦЕНТЕЙЛО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Створення власного бізнесу»

1. Опис дисципліни

Дисципліна – «Створення власного бізнесу»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: - 5	Галузь знань 14 «Електрична інженерія»	Рік підготовки: Денна – 3 Заочна – 3 Семестр: Денна – 6 Заочна – 6
Кількість залікових модулів <i>Денна форма навчання –</i> 4	Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Індивідуальна робота – 4 год. Тренінг – 8 год.
Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійна програма: «Енергетичний аудит».	Самостійна робота: Денна – 78 год. Заочна – 138 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання – 10 год., з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Створення власного бізнесу»

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сучасний етап розвитку ринкових відносин в Україні характеризується суттєвими якісними і кількісними змінами у системі господарювання і тому є потреба сформувати у майбутніх спеціалістів систему знань про сутність, значення, функціонування та регулювання підприємництва. Основними завданнями вивчення дисципліни є одержання студентами знань та умінь у сфері початкових дій у бізнесі, розумінні логіки та схем підприємницької діяльності у загальному вигляді, типології підприємства, дослідженні середовища підприємницької діяльності, соціальної та етичної відповідальності бізнесу, процесу створення підприємства, аналізу власних можливостей щодо кар'єри у бізнесі.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є оволодіння теоретичними основами і практичними навиками створення і функціонування бізнесу.

Досягнення поставленої мети зумовлює такі завдання при вивченні дисципліни:

- засвоєння вимог нормативно–правових актів щодо ведення бізнесу і обліку;
- формування цілісної системи знань особливостей принципів, методів і процедур витрат в бізнесі і обліку;
- оволодіння знаннями про систему функціонування бізнесу, обліку і оподаткування на підприємстві;
- оволодіння навиками практичного застосування елементів ведення бізнесу і обліку;
- підготовка студентів до активної участі в прийнятті управлінських рішень у підприємницькій діяльності.

Результатом вивчення дисципліни “Створення власного бізнесу” має бути досягнення студентами такого теоретичного рівня знань і практичних навичок, який дозволяє їм самостійно здійснювати ведення бізнесу і обліку. Опанування управлінських та методичних аспектів формування такої діяльності дає можливість сформувати у студентів навички практичної роботи з обґрунтування сучасних елементів підприємницької діяльності з урахуванням організаційних і технологічних особливостей підприємств, вимог чинного законодавства, потреб та запитів менеджменту різного рівня.

3. Зміст дисципліни «Створення власного бізнесу»

Тема 1. Загальні характеристика бізнесу і підприємницької діяльності

Бізнес: сутність, генезис, ознаки. Родові риси бізнесу та їх характеристика. Бізнес як основа ринкових відносин. Виникнення та розвиток ділових відносин. Причини виникнення відносин бізнесу. Основні ознаки бізнесу. Родові риси бізнесу та їх характеристика. Бізнес як рушійна сила розвитку економіки та суспільства. Складові системи бізнесу. Складові підприємницького бізнесу. Суб'єкти бізнесу та їх інтереси. Формули бізнесу: види, сфери застосування.

Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні

Виникнення та еволюція поняття підприємництва. Мета підприємницької діяльності. Сутність і функції підприємництва. Умови і принципи підприємницької діяльності. Підприємництво як стратегічний фактор розвитку суспільства. Підприємництво – особливий вид діяльності. Зміст малого бізнесу. Особливості розвитку малого підприємництва. Роль малого бізнесу в економіці країни. Умови організації підприємницької діяльності.

Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу

Підприємницький бізнес: зміст і типи. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Приватний підприємець, як суб'єкт господарювання. Права, обов'язки і відповідальність підприємця. Основні розділи та зміст статуту суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи.

Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу

Розвиток суб'єктів підприємництва в Україні. Поняття організаційно-правових форм. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців. Документи для державної реєстрації приватного підприємця. Причини та процедура припинення підприємницької діяльності. Основні ознаки підприємства. класифікація підприємств. види об'єднань підприємств в Україні. Господарські товариства. Акціонерні товариства.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти ведення бізнесу

Тема 5. Технологія заснування власної справи

Основні етапи створення власної справи. Вивчення господарської ніші. Вибір виду діяльності та розробка комерційної ідеї. Засновницькі документи та їх підготування. Статутний фонд та його формування. Найменування та торгівельна марка. Сутність підприємницької ідеї. Необхідність розробки та впровадження нової підприємницької ідеї. Найважливіші елементи підприємницької ідеї. Основні джерела підприємницької ідеї. Етапи реалізації

підприємницької ідеї. Методи генерування підприємницьких ідей.

Тема 6. Бізнес-планування

Основні положення бізнес-планування. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг). Опис базових галузевих параметрів. Дослідження ринку. Методи прогнозування обсягів продаж.

Тема 7. Вибір способу входження у бізнес

Створення нового підприємства «з нуля». Придбання діючого бізнесу. Придбання франшизи. Прямий маркетинг. Мережевий маркетинг. Маркетингове дослідження ринку. Електронна комерція.

Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності

Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг. Діяльність банків як основних фінансових посередників. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ. Підприємництво в сфері страхування. Біржі та біржова діяльність. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Банківське кредитування підприємницької діяльності. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Тема 9. Організація обліку малого бізнесу

Класифікація підприємств для потреб бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах. Формування облікової політики на підприємствах. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування підприємствами. Облік як система інформаційного забезпечення менеджменту бізнесу. Документування господарських операцій. Бухгалтерський баланс. Оцінка активів (майна), зобов'язань, капіталу. Облік власних активів і капіталу. Облік кредитів банку та інших позик. Договір на кредитування: юридичний аспект (порядок укладення, зобов'язання сторін, предмет, умови, графік погашення, страхування тощо) та економічний аналіз показників. Облік процесу постачання товарно-матеріальних цінностей. Методи оцінки вартості товарно-матеріальних запасів та собівартості проданих товарів (робіт, послуг). Облік процесу виробництва готової продукції, виконання робіт, надання послуг. Об'єкти затрат і калькулювання їх собівартості (калькулювання на основі видів діяльності). Облік процесу реалізації готової продукції, робіт і послуг. Бухгалтерський облік доходу від реалізації та облік собівартості реалізованих продукції, товарів, робіт, послуг. Облік розрахунків за виплатами заробітної плати. Звітність фізичних і юридичних осіб за результатами діяльності.

Тема 10. Система оподаткування

Види податків і обов'язкових зборів. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. Загальна система оподаткування, обліку та звітності. Єдиний соціальний внесок. Особливості вибору форми оподаткування.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Створення власного бізнесу»
(денна форма)**

Тема	Кількість, годин, в т.ч.						Контрольні заходи
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	тренінг	Індивідуальна робота студентів		
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи створення бізнесу							
Тема 1. Загальні характеристика бізнесу і підприємницької діяльності	2	2	8	3	1		Поточне оцінювання
Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні	2	2	8				Поточне оцінювання
Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу	2	2	8				Поточне оцінювання
Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу	2	2	8				Поточне оцінювання
Змістовий модуль 2 Організаційно-методичні аспекти ведення бізнесу							
Тема 5. Технологія заснування власної справи	2	2	8	2	1		Поточне оцінювання
Тема 6. Бізнес-планування	4	4	8				Поточне оцінювання
Тема 7. Вибір способу входження у бізнес	4	4	8				Поточне оцінювання
Змістовий модуль 3 Фінансово-облікові інструменти ведення бізнесу							
Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності	4	4	9	3	1		Поточне оцінювання
Тема 9. Організація обліку малого бізнесу	4	4	9				Поточне оцінювання
Тема 10. Система оподаткування	4	4	9				Поточне оцінювання
Разом	30	30	83	8	4		

**Структура залікового кредиту дисципліни
«Створення власного бізнесу»
(заочна форма)**

Тема	Кількість, годин, в т.ч.		
	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Загальні характеристика бізнесу і підприємницької діяльності	1	1	13
Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні			13
Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу	1		14
Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу		14	
Тема 5. Технологія заснування власної справи	1	2	14
Тема 6. Бізнес-планування	1		14
Тема 7. Вибір способу входження у бізнес	1		14
Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності	1	1	14
Тема 9. Організація обліку малого бізнесу	1		14
Тема 10. Система оподаткування	1		14
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

(2 год)

Практичне заняття 1

Тема 1. Загальна характеристика бізнесу і підприємницької діяльності

Мета: ознайомлення студентів з поняттям бізнес, підприємницька діяльність, складовими системи бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Бізнес: сутність, генезис, ознаки. Родові риси бізнесу та їх характеристика.
2. Бізнес як основа ринкових відносин.
3. Виникнення та розвиток ділових відносин. Причини виникнення відносин бізнесу.
4. Основні ознаки бізнесу. Родові риси бізнесу та їх характеристика.
5. Бізнес як рушійна сила розвитку економіки та суспільства.
6. Складові системи бізнесу. Складові підприємницького бізнесу.
7. Суб'єкти бізнесу та їх інтереси.
8. Формули бізнесу: види, сфери застосування.

Практичне заняття 2

(2 год)

Тема 2. Роль підприємництва і малого бізнесу в Україні

Мета: ознайомлення студентів із значенням підприємницької діяльності, корисністю малого бізнесу для суспільства.

поняттям бізнес, підприємницька діяльність, складові системи бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Виникнення та еволюція поняття підприємництва. Мета підприємницької діяльності.
2. Сутність і функції підприємництва. Умови і принципи підприємницької діяльності.
3. Підприємництво як стратегічний фактор розвитку суспільства. Підприємництво – особливий вид діяльності.
4. Зміст малого бізнесу. Особливості розвитку малого підприємництва. Роль малого бізнесу в економіці країни.
5. Умови організації підприємницької діяльності.

Практичне заняття 3

(2 год)

Тема 3. Правові аспекти ведення бізнесу

Мета: ознайомлення з правовим забезпеченням розвитку підприємництва.

Питання для обговорення:

1. Підприємницький бізнес: зміст і типи.
2. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
3. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
4. Приватний підприємець, як суб'єкт господарювання.
5. Права, обов'язки і відповідальність підприємця.
6. Основні розділи та зміст статуту суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи.

Практичне заняття 4

(2 год)

Тема 4. Організаційні аспекти створення і ведення бізнесу

Мета: вивчення специфіки створення і ведення бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Розвиток суб'єктів підприємництва в Україні.
2. Поняття організаційно-правових форм.
3. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
4. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб.
5. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб-підприємців.
6. Документи для державної реєстрації приватного підприємця.
7. Причини та процедура припинення підприємницької діяльності.
8. Обмеження на ведення підприємницької діяльності.
9. Основні ознаки підприємства.
10. Класифікація підприємств. види об'єднань підприємств в Україні.
11. Господарські товариства.
12. Акціонерні товариства.

Практичне заняття 5

(2 год)

Тема 5.: Технологія заснування власної справи

Мета: розгляд існуючих методів бізнесу і основних етапів створення власної справи.

Питання для обговорення:

1. Основні етапи створення власної справи.
2. Вивчення господарської ніші.
3. Вибір виду діяльності та розробка комерційної ідеї.
4. Засновницькі документи та їх підготування.
5. Статутний фонд та його формування.
6. Найменування та торгівельна марка.
7. Сутність підприємницької ідеї.
8. Необхідність розробки та впровадження нової підприємницької ідеї.
9. Найважливіші елементи підприємницької ідеї.
10. Основні джерела підприємницької ідеї.
11. Етапи реалізації підприємницької ідеї.
12. Методи генерування підприємницьких ідей.

Практичне заняття 6-7

(4 год)

Тема 6. Бізнес-планування

Мета: ознайомлення з видами і функціями планів у підприємницькій діяльності.

Питання для обговорення:

1. Основні положення бізнес-планування.
2. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану.

3. Підготовча стадія розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану.
4. Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг). Опис базових галузевих параметрів.
5. Дослідження ринку.
6. Методи прогнозування обсягів продаж.

Практичне заняття 8-9

(4 год)

Тема 7. Вибір способу входження у бізнес

Мета: вивчення способів створення і ведення підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Створення нового підприємства «з нуля».
2. Придбання діючого бізнесу.
3. Придбання франшизи.
4. Прямий маркетинг.
5. Мережевий маркетинг.
6. Маркетингове дослідження ринку.
7. Електронна комерція.

Практичне заняття 10-11

(4 год)

Тема 8. Фінансування підприємницької діяльності

Мета: вивчення складових фінансування підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг.
  2. Діяльність банків як основних фінансових посередників.
  3. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ.
- Підприємництво в сфері страхування.
4. Біржі та біржова діяльність. Джерела фінансування підприємницької діяльності.
  5. Банківське кредитування підприємницької діяльності.
  6. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Практичне заняття 12-13

(4 год)

Тема 9. Організація обліку малого бізнесу

Мета: вивчення складових обліку підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Класифікація підприємств для потреб бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Формування облікової політики на малих підприємствах.
2. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування малими підприємствами.
3. Облік як система інформаційного забезпечення менеджменту малого бізнесу. Документування господарських операцій. Бухгалтерський баланс. Оцінка активів (майна), зобов'язань, капіталу. Облік власних активів і капіталу.

4. Облік кредитів банку та інших позик. Договір на кредитування: юридичний аспект (порядок укладення, зобов'язання сторін, предмет, умови, графік погашення, страхування тощо) та економічний аналіз показників.

5. Облік процесу постачання товарно-матеріальних цінностей. Методи оцінки вартості товарно-матеріальних запасів та собівартості проданих товарів (робіт, послуг).

6. Облік процесу виробництва готової продукції, виконання робіт, надання послуг. Об'єкти затрат і калькулювання їх собівартості (калькулювання на основі видів діяльності).

7. Облік процесу реалізації готової продукції, робіт і послуг. Бухгалтерський облік доходу від реалізації та облік собівартості реалізованих продукції, товарів, робіт, послуг.

Практичне заняття 14-15

(4 год)

Тема 10. Система оподаткування

Мета: ознайомлення з організацією і методикою оподаткування бізнесу.

Питання для обговорення:

1. Види податків і обов'язкових зборів.
2. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності.
3. Загальна система оподаткування, обліку та звітності.
4. Єдиний соціальний внесок. Особливості вибору форми оподаткування.

6. Самостійна робота студентів з дисципліни «Створення власного бізнесу»

Основним завданням самостійної роботи студентів є опрацювання спеціальної літератури та оволодіння теоретико-методичними та прикладними аспектами створення бізнесу.

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Створення власного бізнесу» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, надання якої традиційними методами організації навчального процесу неможлива. Значну частину інформації студенти повинні одержувати шляхом самостійної роботи над науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами. Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу, здобуття додаткових знань у вільний від обов'язкових навчальних занять, час.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з навчальної дисципліни, що може виконуватися у бібліотеці, навчальних аудиторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах, передбачає:

- самостійне опрацювання лекційного матеріалу з кожної теми;
- опрацювання літератури за темою;
- виконання теоретичних завдань та розв'язання практичних завдань.

Основним завданням самостійної роботи студентів є опрацювання навчально-методичної літератури, оволодіння теоретико-методичними і прикладними аспектами створення власного бізнесу в енергетичній сфері, його супроводу та ефективної діяльності.

Відповідно до структури навчального кредиту з дисципліни «Створення власного бізнесу» передбачається оцінювання самостійної роботи студента за результатами виконання проєкту з розроблення бізнес-плану для започаткування власної справи. Проєкт побудований у вигляді завдань за основними етапами створення бізнес-плану компанії.

Кожен студент виконує проєкт на прикладі фірми, компанії. Проєкт виконується на аркушах формату А4. До проєкту необхідно створити презентацію.

Завдання слід розв'язувати самостійно, пояснюючи розв'язання необхідними розрахунками. Зроблені до кожного завдання аналітичні розрахунки повинні супроводжуватися висновками про можливі причини відхилень параметрів, пропозиціями щодо усунення виявлених недоліків і удосконалення діяльності.

Для кращого засвоєння курсу та якісного виконання роботи рекомендована така послідовність дій:

1. Ознайомлення з навчальною програмою, змістом теми та методичними вказівками щодо вивчення матеріалу.
2. Опрацювання конспекту лекції за темою.
3. Робота над розділом посібника чи підручника, що стосується теми.
4. Виконання завдань згідно з запропонованим переліком.
5. Оформлення результатів.
6. Створення презентації для публічної візуалізації результатів виконаного проєкту.

При виконанні завдання необхідно дотримуватись таких вимог:

1. Виконаний проєкт слід подати у встановлені терміни.
2. Завдання виконувати у визначеній послідовності.
3. Завдання, в яких вказані лише відповіді без розрахунків і пояснень, вважатимуться не виконаними.
4. До кожного завдання потрібно сформулювати висновки.
5. Роботи, списані частково або повністю, не зараховуватимуться.
6. Проєкт слід відповідно оформити: записи здійснювати охайно, сторінки скріпити і пронумерувати, залишити поля для зауважень рецензента, навести перелік використаної літератури.
7. Презентація виконується за допомогою пакету програми Power Point (MS OFFICE або інші програми), де графічно слід відобразити і розкрити основні аспекти розроблення бізнес-плану і результатів його реалізації (20 – 25 слайдів).

Підсумкова оцінка за проєктом визначається як середнє арифметичне окремих оцінок за виконання його завдань (за 100-бальною шкалою).

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи:

1. Виконання письмової частини проєкту – (50 балів);
2. Виконання презентації результатів проєкту – (25 балів);
3. Захист результатів проєкту – (25 балів).

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Вступ:
  - короткий огляд бізнесу та його місії;
  - опис основних цілей та завдань бізнес-плану.
2. Опис компанії та її продуктів або послуг:
  - історія компанії: дата заснування, основні досягнення;
  - опис продуктів або послуг: особливості, переваги, технічні характеристики;
  - унікальна пропозиція цінності: що робить продукт або послугу унікальною на ринку.
3. Аналіз ринку та конкурентів:
  - дослідження ринку: обсяг, тенденції, розмір, ризики;
  - аналіз цільової аудиторії: характеристики, потреби, звички покупців;
  - аналіз конкурентів: ідентифікація основних конкурентів, їхніх переваг та недоліків.
4. Маркетинговий план:
  - стратегія маркетингу та продажів: канали просування, стратегії продажу, партнерство;
  - плани з просування: стратегії відносин зі споживачами, піар;
  - ціноутворення: стратегія ціноутворення, знижки, спеціальні пропозиції.
5. Організаційний план:
  - організаційна структура: опис посад та ролей;
  - персонал: опис ключових співробітників, кваліфікацій, винагород.
6. Опис операційного плану:
  - процес виробництва або надання послуг: технологічний процес,

обладнання;

– логістика: постачання, виробництво, доставка.

7. Фінансовий план:

– прогноз прибутків та збитків: доходи, витрати, прибуток;

– потоки фінансування: витрати та виручка залежно від часу;

– бюджет: планування витрат, інвестиції, прибуток.

8. Оцінка ризиків та управління ними:

– визначення потенційних ризиків: внутрішні та зовнішні;

– стратегії управління ризиками: запобігання, зменшення, перекладання.

9. Висновок та рекомендації:

– підсумкова оцінка бізнес-плану: відзначення ключових пунктів, важливих аспектів;

– рекомендації щодо подальших кроків: планування впровадження бізнес-плану, коригування, удосконалення.

7. Організація і проведення тренінгу з дисципліни «Створення власного бізнесу»

Методична доцільність проведення тренінгу полягає у забезпеченні студентів знаннями і навичками, які в подальшому можуть використовуватися при формуванні та економічному аналізі діяльності енергетичного виробництва у майбутній професійній діяльності.

У процесі проведення тренінгу студентам пропонуються ситуації, у яких вони зможуть продемонструвати набуті знання і вміння щодо створення власного бізнесу, аналізувати технічні, економічні, фінансові та організаційні параметри діяльності енергетичного виробництва, інтерпретувати економічний зміст показників, що розглядаються, самостійно розбиратися у наявній економічній ситуації, грамотно та раціонально підходити до вирішення організаційно-економічних проблем, приймати обґрунтовані рішення з урахуванням знання показників економічної ефективності, доцільності інвестування, а також щодо достовірності інформації, відображеної у звітній документації підприємства, здійснювати оцінку підприємницької діяльності, скласти бізнес-план.

Результати виконання завдань оформляються як цілісний звіт в електронному варіанті або на аркушах формату А4. Сторінки слід пронумерувати, залишити поля для зауважень рецензента.

Наскрізне завдання складається з декількох етапів. Виконується окремо кожним студентом. Необхідно створити, заповнити таблицю і розрахувати.

Приклад ситуаційного завдання для проведення тренінгу

Підприємець розпочинає свою справу. Він підрахував, що для цього йому потрібно взяти в оренду приміщення, сплачуючи щомісячно по (грн.);

купити певне обладнання, прилади, устаткування тощо, витративши на це (грн.);

найняти кваліфікованих працівників, сплачуючи їм щомісяця (з урахуванням обов'язкових відрахувань в державні соціальні фонди) по (грн.);

купувати матеріали, сировину, паливо тощо, сплачуючи за це щомісячно (грн.);

здійснювати витрати на рекламу, витрачаючи на це щомісяця по (грн.).

Підприємець підрахував, що з певного місяця він зможе виготовляти щомісяця по __ виробів, отримуючи від реалізації кожного виробу чистий прибуток величиною __ (грн.). У підприємця є також власний капітал, який він збирається вкласти в бізнес.

1. Визначити початкові дані для здійснення розрахунків згідно з заданим варіантом.

2. З врахуванням значень коефіцієнтів розрахувати щомісячні витрати підприємця протягом року (з січня по грудень), які необхідно здійснити для реалізації комерційної ідеї.

3. Побудувати у масштабі графік зміни щомісячних витрат підприємця.

4. Розрахувати щомісячний чистий прибуток, який буде отримувати підприємець (з заданого у завданні часу) у випадку реалізації комерційної ідеї.

5. Побудувати у масштабі графік щомісячної потреби у капіталі.

6. Визначити величину стартового капіталу, необхідного для початку підприємницької діяльності.

7. З врахуванням величини власного капіталу розрахувати загальну величину капіталу покриття, який необхідний для реалізації комерційної ідеї.

8. Побудувати графік щомісячної потреби капіталу покриття.

9. Підрахувати загальну величину чистого прибутку, який може отримати підприємець протягом року.

10. Розрахувати середньомісячний прибуток.

11. Підрахувати, за скільки місяців підприємець може повернути кредит.

12. Зробити висновки.

Критерії оцінювання за виконання завдань за 100-бальною шкалою:

0-59 – завдання не виконані, виявлено істотне нерозуміння проблеми, оформлення не відповідає встановленим вимогам, відсутня логіка викладу представленого матеріалу;

60-74 – є істотні недоліки стосовно дотримання вимог до виконання завдань, зокрема: завдання виконані лише частково; допущені помилки в змісті виконаних завдань; відсутня логічна послідовність у судженнях; є недоліки в оформленні;

75-89 – основні вимоги до завдань і оформлення виконані, але при цьому допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано на належному рівні;

90-100 – виконані всі вимоги до виконання завдань: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, усі питання розкриті повністю, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Економіка та організація енергетичного виробництва» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Структура залікового кредиту для студентів (залік) %:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Середній бал за результатами поточного оцінювання за темами першого змістового модуля	Письмова робота за темами першого змістового модуля (тестові завдання, ситуаційні завдання)	Середній бал за результатами поточного оцінювання за темами другого змістового модуля	Письмова робота за темами другого змістового модуля (тестові завдання, ситуаційні завдання)	Оцінка за виконанні завдання	Оцінка за виконанні завдання

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проєктор.	1-10
2.	Екран проєкційний.	1-10
3	Комп'ютеризована аудиторія (персональні комп'ютери).	1-10
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-10
5	Комунікаційна навчальна платформа Moodle для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
6	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності)	1-10
7	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
8	Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio)	1-10
9.	Звітність суб'єктів господарювання (техніко-економічні показники, виробничий план, бізнес-план, енергетичний паспорт, енергетичний баланс).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гілл Н. Думай і багатій / Наполеон Гілл ; пер. з англ. М. Сахно. Харків: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2020. 260 с.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] - Верховна Рада України; Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 02.08.2017) – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 року № 966-XIV (з врахуванням змін і доповнень).
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
6. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] - Мін'юст України. Наказ від 18.11.2016 № 3268/5 (Редакція від 24.07.2017) – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>.
7. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII (Редакція від 28.09.2017) : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
9. Бізнес-адміністрування: магістерський курс. /За ред. д.е.н.проф. Л.Г. Мельника, д.е.н.проф. С.М. Ілляшенка та к.е.н. доц. І.М. Сотник. Київ: Університетська книга, 2023. 896 с.
10. Воронкова В.Г., Белінченко А.Г., Желябін В.О. Основи підприємництва: теорія і практика. Київ: Магнолія 2006, 2023. 455 с.
11. Гой І., Смелянська Т. Підприємництво. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 368 с.
12. Гуцаленко Л.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 390 с.
13. Довгань Л.Є. Стратегічне управління. 2-ге видання. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 440 с.
14. Должанський І.З. Бізнес план: технологія розробки. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 384 с.
15. Македон В.В. Бізнес-планування. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 236 с.
16. Мельников А.М., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 200 с.
17. Меше О.П. ФОП і ТОВ. Популярні форми ведення бізнесу. Київ: Право, 2021. 270 с.
18. Мироненко Є. Управління бізнесом. Структурні зміни, маркетингові та правові аспекти. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 280 с.

19. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. За заг. ред. д.е.н. проф. І.М. Сотник, д.е.н. проф. Л.М. Таранюка. Київ: Університетська книга, 2023. 572 с.
20. Шевченко Л.С. Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства). Київ: Право, 2022. 312 с.
21. Як створювати бізнес під час війни? Посібник-практикум. URL: <https://startupukraine.com/product/business-in-wartime/>
22. Bamford Charles, Bruton Garry. ENTREPRENEURSHIP: The Art, Science, and Process for Success. McGraw-Hill, 2022.
23. Carpenter Katherine. Introduction to Entrepreneurship. University of Victoria, 2021.
24. Hisrich Robert, Peters Michael, Shepherd Dean. Entrepreneurship. McGraw-Hill, 2020.
25. Katz Jerome, Green Richard. Entrepreneurial Small Business. McGraw-Hill, 2021.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfm.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Газета «Все про бухгалтерський облік» <http://www.vobu.com.ua>
5. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>
6. Міністерство фінансів України <http://www.minfm.gov.ua>
7. Нормативні акти України - законодавство для практиків <http://www.nau.kiev.ua>
8. Офіційний вісник України <http://www.gdo.kiev.ua>
9. Державні послуги онлайн <https://diia.gov.ua/>